

# אלו טרפות פרק שלישי חולין

## סו.

### עין משפט נר מצוה

ערה א מ"י פ"א מהל'  
מאלכות אסורות  
הל' כ"ד סמג ע"ז סב  
טו"ע י"ד סי' פג סע"ף  
א:

א) [כרימות כ"א] זכמים ד:  
ב) ז"ב סד"ג (ג) [סס]  
ג) [פסחים ג. ו] ו"י:  
ד) ע"ז לג. [וע"ש גס כמות]  
ה) אין לו דמיון צדק ר"י  
ו) דריש אין לו עין עליו אם  
יש לו עשיו או עמד לגדל  
לחמך זמן וכו' (ה) [ויקרא  
יא] (ו) [ש"ך לעיל במשנה  
נע"א, ב] [ג"י ש"ך סס].

### הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה וכו' (בדף  
הקודם) וכו' כ"י להוסף  
ב) ז"ד אין לזה ליתוס  
ומינה מכל זכרון נמחק:  
ג) בא"ד ר"ך שיהא  
דומה לפרט וה"ה אם  
יש ה' זכרון וגרועין  
כמו השלך ר"ך שדמיה  
לכונן: (ג) בא"ד במקום  
שיהא היורה משני וכו':  
ד) בא"ד משוברים שון  
ויש זכרון לכל ומינה לו  
נמחק: (ה) בא"ד כמו  
שפירש רש"י וכו' לפ"ל  
ויבנת שם נמחק:

### הגהות מהר"ב

א) תוס' ד"ה נמתי' וכו'  
מפני שמחך עליהם יין  
ולעיל. י"ב לעיל דף סד  
ע"ב בתוס' ד"ה נגשיל  
צ"לס וכו':

**במאי קא מיפלגי טנא דבי ר' ישמעאל.** דמיימי ליה סלעס לרביי  
ראשו ארוך ואייתר ליה חגב למעוטי לרזור ותנא דברייתא קמייתא  
דמיבעי ליה כולה לגופייהו: **טנא דבי רב.** קרי לברייתא קמייתא  
ששויה בתורת כהנים דמקרי ספרא דבי רב לפי שהיה שגור צבית  
המדרש צפי כולם אצל ברייתא דתנא  
דבי רבי לא היתה שגורה אלא צפי  
תלמידיו: **טנא דבי רב סבר.** למיניהו  
דכל חד לה משמעט כלללא למיהוי כלל  
ופרט וכלל דלמתי צלעס ותגב צבעין  
הפרט דגיהוי קראי מיירי משום  
דקסבר דלא דיינין צבתי כללי אלא ר"כ  
דמי כלללא צתרא לכללא קמא והכא  
לא דמי לכללא קמא לא קפיד אלא  
אכרעיס ולמיניהו אי כלללא קריין ליה  
קפיד דלחוי דמי לארצה דאית ליה  
ארבעה סימנין: **דלאו דמיניה לא.**  
הלכך חד מתצריה לא אחי: **כל**  
**דמו ליה.** הלכך סלעס אחי מארצה  
ותרגול כדאמרן ואייתרא ליה לראשו  
ארוך: **טנא דבי ר' ישמעאל כי האי**  
**גוונא דאין.** ותנאכא שמינין ליה  
דחא קמזין דדריש להו: **ארצה** ותרגול  
**נפיו.** ובעין הפרט צבעין: **כל** דהו.  
ואפי' לא דמו ליה אלא צדק סימן  
דחא שמינין סלעס דלא צבעין דמי  
לפרט צכל זכרון מדאיתרבי ראשו  
ארוך: **ומר כי אפריה.** רשון דתנא  
דבי רב הוא ניפול דתנא דבי רבי  
ישמעאל ורשון דתנא דבי ר' ישמעאל  
הוא ניפול דתנא דבי רב וצין למר  
וצין למר סלעס אין לו זג ותרגול  
יש לו זג. ותגביס הללו אין טעוין  
שמינה שהרי אחר דגיס הויקין הכתובים  
זאת תורת הבהמה כמשמעו והעוף  
כמשמעו עוף ולא שרץ העוף דהיינו  
מיניס קטנים וכל נפש החיה הרומשת  
במים אלו דגים וכל נפש השורפת  
על הארץ אלו חגבים. בהלכות  
גדולות: **ה ספורס כסן.** שט צהן  
על פני המים: **ה סקוועין צו.** יותר

מכל אצדדייהו אלא לרבות העמיד לגדל אחר זמן  
לא יקשה כלום דעל כרחק שני זכרון דמזכריין צעיריין (דף כח.) למ"ד  
דכללא צתרא דוקא ושלא זכרון דמזכריין למאן דאמר כלללא קמא  
דוקא לאו דוקא אמר שנים ושלא זכרון דמזכריין למאן דאמר כלללא קמא דוקא  
אפי' בה' זכרון ר"ך לרמות דא"כ  
מיקשי עלה דההיא דעירובין הא  
דאמר צמויר פ' שלשה מינין (דף נה):  
דכל היכא דאיכא תרי כללי ופרטי  
מרבין כל דדמי ליה ממד זכר וכל  
היכא דאיכא תרי פרטי וכללי מרבין  
כל דדמי ליה משני זכרון אלא ודאי  
מסתברא דשני זכרון דעירובין ומד  
זכר דמזכריין חוץ מילתא היא ומיירי  
צעיריין כגון שיש לו שני זכרון חסובין  
שון וזכר שלישי שאינו חסוב כל כך  
דכ"ג איכא גבי כלל ופרט דצבך  
ולאן ויין וזכר צשמעתא דעירובין  
(דף כח.) וצמויר (דף נה): מיירי כגון  
דליכא אלא חד זכר חסוב כגון כלל  
ופרט וכלל דההיא שמתא וזכ"א  
נמי זכר שני שאינו חסוב כל כך ובעינן  
זה אמר צמויר דלא מזכריין אלא חד  
זכר היינו הזכר החסוב האחד שאין  
חסוב כמותו וה"ה אם היו שניים  
חסובין ושון זכר שלישי שאינו חסוב  
כמותו הווי שני זכרון החסובין כזכר  
אחד כיון שהן שון ונזכרין שיהא כעין  
הפרט דומה לפרט צזאותם שני זכרון  
החסובין דמי מינייהו מפקת וזהו מה  
שמזכרין צעיריין דומה לפרט מצ'  
זכרון אפי' למ"ד כלללא צתרא דוקא  
דהווי להו מרזייהו כזכר דמזכריין  
כדפירשו ומה שמזכרין שלשה זכרון  
למ"ד כלללא קמא דוקא י"ל צצאל לומר  
דלא סגי ליה צצני זכרון החסובים  
ושון כמו למ"ד כלללא צתרא דוקא  
אלא גם צצד השלישי הגרוע ר"ך  
שיהא דומה (ה) לכולן וה"ה אם יש  
ה' זכרון ר"ך שידמה לכולן והשתא  
אחי שפיר כי מזכריין נמי טפי משלשה

### לעזי רש"י

טוניני"א. טונה.

### שיטה מקובצת

א) שלשה צדדים (מכל  
עיהם) אלא לרבות:  
ב) כשנצרך יותר משני  
צדדים במקום שיהיו  
הצדדים שון ולפי דברי  
אלה נצריך כאן יותר  
משלשה צדדים למאן  
דאמר כלללא קמא דוקא  
אפי' אין כאן אלא שני  
צדדים חסובין ושון ויש  
צדדים אחרים גרועים  
מהם: ג) כמו שפ"י גס  
רש"י ולפי זה:

### רבינו גרשום

מהיכא תיתי ארבה ותרגול  
תיב. ובעינן דיהא שיה  
לארבה ותרגול מה ארבה  
ותרגול דיש להו ד' סימנין  
אך כל (ונזכר) [ולא נזכר]  
אלא שיש בו ארבעה  
סימנין: ומ"ש חתם סלעס  
זה רשון כו' הנא קמא דר'  
ישמעאל מר כי אתריה כו'.  
כלומר באתריה דמר קרו  
הכי ובאתריה דמר קרו  
הכי: [מכות בגימין] פירוש  
גבחת גבחות בשרדה שלו  
בעין גמל. ארבה אין לו  
גבחת ולא זג. סלעס יש  
לו גבחת ויש לו זג.  
תרגול יש לו גבחת ויש  
לו זג. ארבה זה גובי  
אין לו גבחת. סלעס זה  
רשון יש לו גבחת. תרגול  
זה נפיל יש לו גבחת  
ויש לו זג. חגב זה  
דין. ד' פעמים למינהו  
להביא צורות (ברודין)  
[כרימין] ויוחנה ירושלמית  
וערצוביה והרובנית. ואלו  
אין ד' סימנין. ד' רגלים וד'  
כנפים וקרטילים וכנפיו  
חופות רוב עובי ורוב  
אורכו [אחרת]. כללא קמא  
אשר לוח כרעיס כללא  
בתרא למינהו להביא את  
בשר יש לו ד' סימנין:

**אקונס**  
זכרון צבעין הפרט כי בכל הזכרון צין החסובין צין הגרועין הרבה  
כמו השלישי ר"ך שיהא דומה לפרט למאן דאמר כלללא קמא דוקא  
ולמאן דאמר כלללא צתרא דוקא נמי לא יקשה כלום כשנזכרין יותר  
לאן אלא צ' זכרון חסובין שון (ה) לו ויש זכרון אחרים גרועים מהן כי כולם יש להזכרין ולמאן דאמר כלללא צתרא דוקא לא נזכרין אלא  
שנים החסובין ולכך לא היה לנו להזכרין אין ראשו ארוך למאן דאית ליה כלללא צתרא דוקא כמו שפ"י רש"י (ה) שם ולפ"י נצטרך לומר  
דאין לו זג ואין ראשו ארוך הם זכרון גרועין יותר מאלו שנים חסובין ראשו ארוך מסלעס ואין אנו מרבים אותו שאין לו ארבע כנפים או שאין  
אומרים כלללא צתרא דוקא וצבך מתיישב גם מה שאנו מרבים ראשו ארוך מסלעס ואין אנו מרבים אותו שאין לו ארבע כנפים או שאין  
כנפיו חופים את רובו זה אותם הם סימנים חסובים יותר מאין ראשו ארוך ומינהו כללאו האי טעמא ניחא כמו שפ"י רש"י דאין לך שום  
חגב חסר סימן אחד דארבע כנפים או כנפיו חופים את רובו שלא יהא עוד חסר סימן או סימן אחד דאין ראשו ארוך או סימן אחד מן  
הארבע דמתניתין אצל הכא צראשו ארוך משכחת ליה שאינו חסר אלא סימן דאין ראשו ארוך צצבד ולפי מה שפירשו הנהו דעירובין וזכר  
קשיא אמאי איצטרך למימר פ' הגזול צתרא (צ"ב דף ק"א:) דר"א דריש ריבויי ומיעוטי דאפי' דריש כללי ופרטי אחי שפיר וצבך כמ"ד כלללא  
צתרא דוקא וצבך צדד פירוש צצד החסוב מן השאר שאין זכר אחר חסוב כיוצא בו מה הפרט מפורש גופו ממנו אף כל גופו ממנו  
יאחו שטרות אצל דבר המיטלטל לא נזכרין ולא אימעוט קרקעות כי זהו זכר גרוע יותר מדע שהוא זכר גרוע יותר דהא כי דריש ליה צריבה  
ומיעוט וריבה אינו ממעט קרקעות אלא שטרות וי"ל דמשום דמוכחא מלתא דשמעתא דפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מה:) וההיא דפרק  
שלשה מיניס דמזכריין (דף נה.) דר' אליעזר דריש ריבויי ומיעוטי קאמר נמי התם הכי וז"ע צשמעתא דשן ועין צקדושין (דף נה.) ואו פסח  
או עור דצבונות (דף נה.) וצכל הש"ס צמקום שאמר מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממנו אם יהיה זה דוקא למ"ד כלללא קמא דוקא  
או שמא נאמר כי גם למ"ד כלללא צתרא דוקא אפי' לא יהיו השני זכרון החסובין שון לגמרי כיון שקרובין להיות שון חסובין ארוך וצמד  
זכר דמו ומה שלא נזכרין אלא חד זכר כשהשני גרוע הרבה יותר ממנו כי כן נראה יותר כד' שיהא דברי הכל צמה שמזכרין צכל הגמ'  
דבר המיטלטל וגופו ממנו כי שני זכרון האלו קרובין להיות שון וגם יתיישב צבך מה שזכרין לומר צהגזול צתרא (צ"ב דף ק"א:) דר' אליעזר דריש  
ריבויי ומיעוטי ולא נצטרך למרן צדוקת כמותו מירון צכתבתי: **במאי** קמיפלגי. וא"ת אמאי לא מפרש דאיכא ציינייהו שאר חגבים  
שאין ממין אותם הכתובים שיש להם ארבעה סימנים הכתובים צמתני' ואין ראשו ארוך דלתנא דבי רב אפריה שיש להם ד' סימנים  
דמתני' דאין צכללא מה שצפרט וי"ל דשמא ליכא שום חגב שיהא צו ה' סימנים שלא יהא ממין אותם הכתובים צמתני' אי"ר צבותא  
נקט דאפי' צראשו ארוך שרי תנא דבי ר' ישמעאל: צסוף שמתא פ"י צקונטרס דחגבים הללו אין טעוין שמינהו שהרי אחר דגים הזכירן  
הכתוב וזאת תורת הבהמה כמשמעו והעוף כמשמעו ולא שרץ העוף דהיינו מיניס קטנים וכל נפש החיה הרומשת במים אלו דגים וכל  
נפש השורפת על הארץ אלו חגבים בהלכות גדולות כפ"י צקונטרס ולא הוצרך להביא צקונטרס מה"ג אלא משום דדריש ליה מקרא  
דצכמה מקומות צש"ס מוכח דשרו צכלא שמיטה צסוף פ' ר' עקיבא (שבת דף טז:) חגב טמא אין מניינין לקטן דלמא מיית ואכל ליה  
אצל חגב טהור אין לחוש וצריש פ' דם שמיטה (כרימות דף כח.) קאמר אולי' דם דגים וחגבים שכולם היתר ומפרש דאין טעוין שמיטה וצפ'  
אין מעמידין (ע"ז דף נה.) וסס ד"ה לעולם) דאמר רב עובדי כוכבים שהליתו את האור צחגם כל החגבים אסורים ומפרש טעמא דלא ידעי הי  
טמא והי טהור אצל לשמיטה לא חיישינן ועוד התם צסוף פירקא חגבים הצאים מן ההפתק ומן האורז מותרים ליקח מן העובד כוכבים  
וכן הצבין מן הסוללה ולפני חנוני אסורין מפני שמולף עליהם יין ולעיל א' הצאתי צרייתא דתוספתא דקתני אוכל אדם דגים וחגבים צין  
חיים וצין ממים ואינו חושש ואע"ג דאוכל לאו דוקא צצחיים איכא משום צל תשקרו צדמוכח צפ' ר' עקיבא צצבת (דף טז:) מ"מ נקט  
אוכל למימר דליכא איסור אצל מן החי דלא צעי שמיטה. [וע"ש מוס' ע"ז לג. ד"ה לעולם]: